

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว ในจังหวัดเลย

Factors Effecting Decision-Making of Thai Travellers Who Come to Visit Loei Province

เกริกกิต ชัยรัตน์¹ ชวลีย์ ณ ถาลง² เสรี วงษ์มณฑา³

Kirkkit Chairatana, Chawalee Na Thalang, Seri Wongmontha

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ และ 2. การตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเลย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้มีจำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล สถิติใช้ในการศึกษา คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ระดับความเชื่อมั่นหรือระดับนัยสำคัญ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า 1. นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดเลยร้อยละ 62.25 เป็นเพศหญิงร้อยละ 57.50 มีอายุน้อยกว่า 30 ปี ร้อยละ 61.50 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 66.00 มีสถานภาพโสด ร้อยละ 24.50 เป็นนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 70.25 มีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20,000 บาท 2. การตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเลย พบว่า คนในท้องถิ่นมีความเป็นมิตร นักท่องเที่ยวเคยเห็นเพื่อนในสังคมออนไลน์ถ่ายทอดประสบการณ์เดินทางท่องเที่ยว บนพื้นที่โซเชียลมีเดีย มีโปรโมชั่นพิเศษจากองค์กรส่งเสริมการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความต้องการที่จะสัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีประเพณีทางศาสนา เช่น ผีตาโขนในอำเภอด่านซ้าย ในด้านทัศนคติและการรับรู้ของนักท่องเที่ยว พบว่า จังหวัดเลยเป็นสถานที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายมีภูมิอากาศที่เย็นสบาย และยังเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางประเพณีและวัฒนธรรมที่น่าสนใจ สรุปได้ว่า จังหวัดเลยมีทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่หลากหลาย มีทรัพยากรการท่องเที่ยวยังอยู่ในสภาพสมบูรณ์ ชุมชนในจังหวัดเลยมีความเข้มแข็ง คนเมืองเลยมีจิตใจดี มีจิตสาธารณะสูงและเป็นเมืองที่มีความปลอดภัย

คำสำคัญ (Keywords): ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ; นักท่องเที่ยวชาวไทย; จังหวัดเลย

Abstract

Received: 2021-11-29 Revised: 2022-01-02 Accepted: 2022-01-26

¹²³ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม, วิทยาลัยการจัดการ กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยพะเยา จังหวัดกรุงเทพฯ Doctor of Philosophy Program in Tourism and Hotel Management, College of Management University of Phayao, Bangkok Campus

The purposes of this research were to study 1) the demographic characteristics of tourists traveling to Loei Province, and 2) decision making of Thai tourists to travel to Loei Province. This study is a quantitative research. The sample group consisted of 400 Thai tourists. A questionnaire was used as a tool to collect data. The data were analyzed by Frequency and Percentage. The reliability level was at 95 and .05 level of statistical significance. The results showed that 1) 62.25% of the respondents were females; 57.50% of them were under the age of 30; 61.50% of them finished bachelor degree or equivalent; 66.00% of them were single; 24.50% of them were students; and 70.25% of them earned 20,000 baht income or lower than this income; 2) the decision making of Thai tourists' traveling to Loei Province, it was found that being friendly of local people was aspect of other people's recommendation, it was found that perception from shared experience of the tourists visiting in Loei Province on social media. For the special promotion of tourist organization, it was found that the tourists was motivated by religious tourist attraction such as Phi Ta Khon Festival in Dan Sai District. The Attitude and perception aspect, it was found that tourism diversity, cold weather, and interesting festivals and culture. It can be concluded that Loei Province has a variety of cultural tourism resources. There are tourism resources still in perfect condition. The community in Loei Province is strong. The townspeople have a good heart. It has a high public spirit and is a safe city.

Keyword: Factors effecting decision-making; Thai Tourists; Loei Province

บทนำ (Introduction)

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยการท่องเที่ยวนั้นสร้างมูลค่าเพิ่มแก่เศรษฐกิจไทยคิดเป็น ร้อยละ 17.7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (จีดีพี) จากรายได้รวมของภาคการท่องเที่ยวในปี 59 กว่า 2.51 ล้านล้านบาท ภาคธุรกิจที่ได้รับประโยชน์จากการใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการของนักท่องเที่ยวมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ สถานพักผ่อน 580,000 ล้านบาท ธุรกิจอาหารเครื่องดื่ม 448,000 ล้านบาท ธุรกิจการขนส่งโดยสารทางบก 136,000 ล้านบาท ธุรกิจการขนส่งโดยสารทางอากาศ 122,000 ล้านบาท และธุรกิจบริการที่พักนันทนาการ 100,000 ล้านบาท ตามลำดับ นอกจากนี้ ธุรกิจในการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นธุรกิจบริการและกระจายตัวตามภูมิภาคต่าง ๆ ดังนั้นการท่องเที่ยวจึงเป็นแหล่งสร้างการจ้างงานสำคัญกว่า 4,230,000 คน สร้างรายได้แก่รัฐ 64,200 ล้านบาทและก่อให้เกิดมูลค่าการลงทุนในประเทศ 93,600 ล้านบาท (Bangkok Business, 2017)

ในปี พ.ศ. 2560 ประเทศไทยมีนักท่องเที่ยวต่างชาติ 35.38 ล้านคน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสร้างรายได้รวม 2.75 ล้านล้านบาท ในปี พ.ศ. 2561 ไทยกวาดรายได้ท่องเที่ยวติดเบอร์ 4 โลกสร้างรายได้กว่า 3 ล้านล้านบาท จากทั้งนักท่องเที่ยวไทยและต่างชาติ ดันไทยมีรายได้ท่องเที่ยวเป็นอันดับ 4 ของโลก (Ministry of Tourism and Sports, 2017)

ปี 2562 ประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยว 3.01 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.37 เมื่อเทียบกับปีก่อน แม้ว่าในปีที่ผ่านมาการท่องเที่ยวของไทย จะได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจและสงครามการค้า การแข็งค่าเงินบาท การแข่งขันที่รุนแรงในตลาดท่องเที่ยวโลก และการชะลอตัวของเศรษฐกิจไทย ซึ่งส่งผลกระทบต่อระดับการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยว และระดับการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวโดยรวมของประเทศก็ตาม (Issara News Agency, 2019)

ดังนั้น แนวทางในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงได้กำหนดให้มีการส่งเสริมการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว ด้วยการดำเนินการส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวโดยใช้ประโยชน์จากอัตลักษณ์และเอกลักษณ์แห่งความเป็นไทย ที่สะท้อนวัฒนธรรมท้องถิ่นและวิถีชีวิตชุมชน อาทิ การท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จะเป็นการกระจายรายได้ไปสู่คนในชุมชนและท้องถิ่นทั่วประเทศอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม รวมทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศเพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย ตลอดจนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพจากทั่วโลก พัฒนากลุ่มคลัสเตอร์ท่องเที่ยวตามศักยภาพของพื้นที่ที่เชื่อมโยงกับกิจกรรมการท่องเที่ยวตามความต้องการของตลาด อาทิ เช่น การท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวทางทะเล การท่องเที่ยวสีเขียวการท่องเที่ยวเชิงศิลปะและวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมและนิทรรศการ การท่องเที่ยวเชิงกีฬาและการท่องเที่ยวกลุ่มมุสลิม และฟื้นฟูความเชื่อมั่นและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของการท่องเที่ยวไทยในสายตาโลก มีการดำเนินกลยุทธ์ทางการตลาดทั้งเชิงรับและเชิงรุกในตลาดเป้าหมายทั้งตลาดศักยภาพเดิมและตลาดใหม่ โดยมุ่งเน้นนักท่องเที่ยวคุณภาพเพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นให้เกิดความคุ้มค่าต่อประสบการณ์มากกว่าการท่องเที่ยวที่คุ้มค่าเงิน รวมทั้งสนับสนุนให้คนไทยเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้นเพื่อลดการพึ่งพิงตลาดต่างประเทศ พัฒนาทักษะฝีมือบุคลากรในภาคบริการและการท่องเที่ยวรวมถึงการจัดฝึกอบรมมัคคุเทศก์ภาษาต่างประเทศทั่วประเทศ (National Economic and Social Development Plan, Vol. 12, 2017-2021)

จะเห็นได้ว่าจังหวัดเลยเป็น 1 ใน 5 ของจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนที่มีศักยภาพมากพอที่จะขึ้นให้นักท่องเที่ยวชาวไทยแวะมาเยี่ยมเยือนเจ้าของสถานที่ ที่จะมียาได้จาก การท่องเที่ยวจนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ว่าทำอย่างไรจึงจะให้กลุ่มคนที่มีพลังได้รับรู้ถึงศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่จะใช้ในการตัดสินใจที่จะมาเยี่ยมเยือนจังหวัดเลยต่อไปในอนาคต รวมถึงการท่องเที่ยวทางวิถีชีวิต เช่น การสัมผัสวิถีชีวิตชุมชน อาหารท้องถิ่นบนถนนคนเดิน และทางชาติพันธุ์ เช่น ไทดำบ้านนาป่าหนาด ของอำเภอเชียงคานเป็นต้น และยังเชื่อว่าเมื่อได้ไปนมัสการ

พระธาตุสัจจะอำเภอทาสีแล้วจะเสมือนได้ใกล้ชิดพระพุทธรองค์ที่ได้พบนิพพาน อันประกอบด้วย สะอาด สว่าง สงบ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถเดินทางมาพักผ่อนของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

- เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเลย
- เพื่อศึกษาการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเลย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล สถิติใช้ในการศึกษา คือ ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ระดับความเชื่อมั่นหรือระดับนัยสำคัญ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือระดับนัยสำคัญ 0.05 เมื่อได้ค่าความเชื่อมั่นแล้ว หากค่าความเชื่อมั่นต่ำกว่า 0.70 ลงมาต้องนำมาปรับปรุงแก้ไขจนกว่าจะเป็นเครื่องมือที่สมบูรณ์ หลังจากได้ทำการทดสอบเครื่องมือแล้วได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.953 ถือว่าข้อมูลมีความสมบูรณ์สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวใน 10 แหล่งท่องเที่ยว ดังนี้ ทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ บ้านโบราณ วัดศรีจันทร์บ้านนาอ้อ ในอำเภอเมือง ทางศาสนา ได้แก่ วัดศรีคุณเมือง พระพุทธรบาทภูควายเงิน วัดท่าแขก ในอำเภอเชียงคาน ทางชาติพันธุ์ ได้แก่ ศูนย์วัฒนธรรมไทดำบ้านนาป่าหนาด ในอำเภอเชียงคาน ทางวิถีชีวิต ได้แก่ การตัดขาตราชูเหินยวบนถนนคนเดิน ในอำเภอเชียงคาน ทางวัฒนธรรมร่วมสมัย ได้แก่ พระใหญ่ภูอกจิว สกายวอล์ค ในอำเภอเชียงคาน ทางความเชื่อ ได้แก่ พระธาตุสัจจะ ในบริเวณวัดลาดปู่ทรงธรรม ในอำเภอทาสี ทางประเพณี ได้แก่ พระธาตุศรีสองรัก วัดโพนชัย ในอำเภอด่านซ้าย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัย ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลกับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเลย จำนวน 400 คน ได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเลย ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ประเมินผลแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จะใช้วิธีการแบ่งช่วงการแปรผลตามหลักของการแบ่งอันตรภาคชั้น (Class interval) โดยระดับการให้คะแนนเฉลี่ยในแต่ละระดับนั้นใช้สูตรการคำนวณช่วงกว้างของชั้น (ละเอียด ศิลา น้อย, 2558)

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน เป็นสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ได้แก่

1. ตัวแปรด้านข้อมูลส่วนบุคคล ผู้วิจัยต้องการทราบถึงจำนวนตัวอย่างที่จำแนกตามคุณสมบัติเท่านั้น สถิติใช้ศึกษา คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2555)

2. ตัวแปรด้านปัจจัยส่วนบุคคล กับการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย สถิติที่ใช้ในการศึกษา คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2555)

3. การทดสอบค่าที (T-test) และการทดสอบความแปรปรวน (Analysis of Variance) แบบจำแนกทางเดียว (One-Way ANOVA or F-Test) เพื่อทดสอบสมมติฐานระหว่างตัวแปรต้นคือลักษณะส่วนบุคคล และตัวแปรตามคือ การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison) ของ Scheffe เพื่อทำการทดสอบสมมติฐาน โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ 0.05 (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2555)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว

ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	151	37.75
1.2 หญิง	249	62.25
รวม	400	100.00
2. อายุ		
2.1 น้อยกว่า 30 ปี	230	57.50
2.2 30-39 ปี	84	21.00
2.3 40-49 ปี	52	13.00
2.4 ตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป	34	8.50
รวม	400	100.00

3. ระดับการศึกษา

3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	130	32.50
3.2 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	246	61.50
3.3 สูงกว่าปริญญาตรี	24	6.00
รวม	400	100.00
4. สถานภาพ		
4.1 โสด และหม้าย/หย่าร้าง	264	66.00
4.2 สมรส	136	34.00
รวม	400	100.00
6. อาชีพ		
6.1 นักเรียน/นักศึกษา	98	24.50
6.2 ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	92	23.00
6.3 พนักงานบริษัทเอกชน	46	11.50
6.4 อาชีพอิสระ	91	22.75
6.5 ธุรกิจส่วนตัว และอื่น ๆ	73	18.25
รวม	400	100.00
7. รายได้ต่อเดือน		
7.1 ต่ำกว่า 20,000 บาท	281	70.25
7.2 20,001-25,000 บาท	38	9.50
7.3 25,001-30,000 บาท	27	6.75
7.4 30,001-35,000 บาท	15	3.75
7.5 มากกว่า 35,000 บาท	39	9.75
รวม	400	100.00

จากตาราง แสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยทั่วประเทศที่สนใจเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเลย มากกว่าครึ่งเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.25 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 37.75 ตามลำดับ มีอายุน้อยกว่า 30 ปี รองลงมามีอายุระหว่าง 30-39 ปี มีอายุระหว่าง 40-49 ปี และมีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 57.50 21.00 13.00 และ 8.50 ตามลำดับ มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า รองลงมาต่ำกว่าปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 61.50 32.50 และ 6.00 ตามลำดับ มีสถานภาพโสด และหม้าย/หย่าร้าง รองลงมาสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 66.00 และ 34.00 ตามลำดับ ส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา รองลงมาข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ อาชีพอิสระ ธุรกิจส่วนตัว และอื่น ๆ และพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 24.50 23.00 22.75

18.25 และ 11.50 ตามลำดับ มากกว่าครึ่งมีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาท รองลงมา มีรายได้มากกว่า 35,000 บาท มีรายได้ระหว่าง 20,001-25,000 บาท มีรายได้ระหว่าง 25,001-30,000 บาท และมีรายได้ระหว่าง 30,001-35,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 70.25 9.75 9.50 6.75 และ 3.75 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเลย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเลย แบ่งเป็นรายด้าน คือ ความพร้อมของจุดหมายปลายทาง คำบอกเล่าจากบุคคลอื่น โปรโมชันพิเศษ จากองค์กรส่งเสริมการท่องเที่ยว แรงจูงใจส่วนบุคคล และทัศนคติและการรับรู้

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเลย

การตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเลย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ความพร้อมของจุดหมายปลายทาง			
1.1 นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่าจังหวัดเลยมีแหล่งท่องเที่ยว ทางความเชื่อ ศาสนา ประเพณี ชาติพันธุ์ วิถีชีวิต วัฒนธรรมร่วมสมัย โบราณสถานและทาง ประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ	4.44	0.65	มากที่สุด
1.2 จังหวัดเลยเป็นจุดหมายปลายทางในการท่องเที่ยว	4.32	0.70	มากที่สุด
1.3 ค่าบริการเหมาะสมจากการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว	4.19	0.78	มาก
1.4 คนในท้องถิ่นมีความเป็นมิตร	4.50	0.66	มากที่สุด
1.5 นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเลยได้หลายช่องทาง	4.39	0.71	มากที่สุด
รวม	4.47	0.59	มากที่สุด
2. คำบอกเล่าจากบุคคลอื่น			
2.1 นักท่องเที่ยวรู้จักจังหวัดเลยจากสื่อการท่องเที่ยวหลายรูปแบบ	4.41	0.68	มากที่สุด

2.2	นักท่องเที่ยวรู้จักการตัดขาตราชูข้าวเหนียวบนถนนคนเดิน และ เทศกาลประเพณีผีตาโขน จากองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	4.37	0.74	มากที่สุด
2.3	นักท่องเที่ยวเคยเห็นเพื่อนในสังคมออนไลน์ ถ่ายทอดประสบการณ์เดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเลยบนพื้นที่โซเชียลมีเดีย	4.44	0.72	มากที่สุด
2.4	นักท่องเที่ยวรู้จักพระธาตุสัจจะและพระธาตุศรีสองรักที่เชื่อว่าเป็นการสร้างขึ้นทดแทนพระธาตุพนมและเป็นสัญลักษณ์ของความรักของไทยกับลาวจาก สำนักงานพื้นที่พิเศษเลย (อพท.5)	4.19	0.88	มาก
2.5	นักท่องเที่ยว รู้จักพระใหญ่ภูคกงิ้ว สกายวอล์ค ที่เป็นวัฒนธรรมร่วมสมัย ในอำเภอเชียงคาน จากการประชาสัมพันธ์ของหน่วยราชการ	4.15	0.91	มาก
รวม		4.32	0.69	มากที่สุด
3. โปรโมชันพิเศษจากองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว				
3.1	ท่านได้ซื้อแพ็คเกจทัวร์เที่ยวชมโบราณสถานหรือแพ็คเกจทัวร์ไหว้พระตามวัดต่าง ๆ ในราคาถูกลง	3.29	1.30	ปานกลาง
3.2	ท่านได้รับการช่วยเหลือลดหย่อนภาษีจากรัฐบาล ในการชำระค่าอาหารและที่พักเมื่อเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเลย	3.22	1.33	ปานกลาง
3.3	องค์กรส่งเสริมการท่องเที่ยวมีบัตรกำนัล ในการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเลยให้นักท่องเที่ยว	3.17	1.32	ปานกลาง
3.4	ท่านได้รับเงินจากรัฐบาล ในการใช้จ่ายระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวจากโครงการ เช่น โครงการ “ชิม ซ้อป ไซ้” เป็นต้น	3.19	1.37	ปานกลาง
3.5	ท่านเยี่ยมชมประวัติศาสตร์ที่วัดศรีจันทร์โดยไม่ต้องชำระค่าธรรมเนียมในการเข้าชม อันเนื่องมาจากสิทธิ บางประการ เช่น ท่านเป็นนักเรียนนักศึกษา หรือมีคฤหาสน์ เป็นต้น	3.39	1.33	ปานกลาง

รวม	3.24	1.16	ปานกลาง
การตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเลย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
4. แรงจูงใจส่วนบุคคล			
4.1 ท่านสนใจในการท่องเที่ยว ทางวิถีชีวิต เช่น การสัมผัสวิถีชีวิตชุมชน อาหารท้องถิ่นบนถนนคนเดิน และทางชาติพันธุ์ เช่น ไทดำบ้านนาป่าหนาด ของอำเภอเชียงคาน เป็นต้น	4.20	0.91	มาก
4.2 ท่านชอบทำบุญไหว้พระอยู่เสมอทุกครั้งที่มีโอกาสในทุกสถานที่	4.21	0.89	มากที่สุด
4.3 ท่านสนใจที่จะศึกษาอารยธรรมของล้านนา ล้านช้างและอยากไปเห็น และสัมผัสให้ได้ ที่วัดศรีคุณเมืองและวัดท่าแขกในอำเภอเชียงคาน	4.23	0.84	มากที่สุด
4.4 ท่านต้องการที่จะสัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีประเพณีทางศาสนาเช่น ผีตาโขนในอำเภอด่านซ้ายสักครั้ง	4.36	0.75	มากที่สุด
4.5 ท่านเชื่อว่าเมื่อได้ไปนมัสการพระธาตุสัจจะอำเภอท่าลี่แล้วจะเสมือนได้ใกล้ชิดพระพุทธองค์ที่ได้พบนิพพาน อันประกอบด้วย สะอาด สว่าง สงบ ก็คือการปลดความร้อนจากทุกข์เข้าสู่ความสุขอันร่มเย็น	4.17	0.88	มาก
รวม	4.27	0.74	มากที่สุด
5. ทศนคติและการรับรู้			
5.1 จังหวัดเลยเป็นสถานที่ ที่มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลาย มีภูมิอากาศที่เย็นสบาย	4.42	0.68	มากที่สุด
5.2 แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนสถานในจังหวัดเลย เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ร่วมสมัยกับเมืองหลวงพระบางที่เป็นมรดกโลกที่น่าเลื่อมใสศรัทธาและนำมาชม	4.38	0.72	มากที่สุด

5.3	จังหวัดเลยเป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียงในระดับประเทศด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	4.39	0.67	มากที่สุด
5.4	จังหวัดเลยเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางประเพณีและวัฒนธรรมที่น่าสนใจ	4.42	0.68	มากที่สุด
5.5	ค่าใช้จ่ายที่จ่ายไปกับ ที่พัก อาหาร กิจกรรม สิ่งอำนวยความสะดวก ระหว่างเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเลยมีความคุ้มค่า	4.29	0.76	มากที่สุด
รวม		4.39	0.65	มากที่สุด
ภาพรวม		4.10	0.61	มาก

จากตาราง แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเลย พบว่า ในภาพรวมนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเลยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 (S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ความพร้อมของจุดหมายปลายทาง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 (S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ คนในท้องถิ่นมีความเป็นมิตร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 (S.D. = 0.66) นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่าจังหวัดเลยมีแหล่งท่องเที่ยวทางความเชื่อ ศาสนา ประเพณี ชาติพันธุ์ วิถีชีวิต วัฒนธรรมร่วมสมัย โบราณสถานและทางประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 (S.D. = 0.65) นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดเลยได้หลายช่องทาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 (S.D. = 0.71) จังหวัดเลยเป็นจุดหมายปลายทางในการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 (S.D. = 0.70) และมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ค่าบริการเหมาะสมจากการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 (S.D. = 0.78) ตามลำดับ

คำบอกเล่าจากบุคคลอื่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 (S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ นักท่องเที่ยวเคยเห็นเพื่อนในสังคมออนไลน์ถ่ายทอดประสบการณ์เดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเลยบนพื้นที่โซเชียลมีเดีย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 (S.D. = 0.72) นักท่องเที่ยวรู้จักจังหวัดเลยจากสื่อการท่องเที่ยวหลายรูปแบบ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 (S.D. = 0.68) นักท่องเที่ยวรู้จักการدابตรข้าวเหนียวบนถนนคนเดิน และเทศกาลประเพณีผีตาโขน จากองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 (S.D. = 0.74) และมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ นักท่องเที่ยวรู้จักพระธาตุสัจจะและพระธาตุศรีสองรักที่เชื่อว่าเป็นการสร้างขึ้นทดแทนพระธาตุพนมและเป็นสัญลักษณ์ของความรักของไทยกับลาวจาก สำนักงานพื้นที่พิเศษเลย (อพท.5) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 (S.D. = 0.88) และนักท่องเที่ยว รู้จักพระใหญ่ภูคกงิ้ว

สกายวอล์ค ที่เป็นวัฒนธรรมร่วมสมัย ในอำเภอเชียงคาน จากการประชาสัมพันธ์ของหน่วยราชการ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 (S.D. = 0.91) ตามลำดับ

โปรแกรมพิเศษจากองค์กรส่งเสริมการท่องเที่ยว ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 (S.D. = 1.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ท่านเยี่ยมชมประวัติศาสตร์ที่วัดศรีจันทร์โดยไม่ต้องชำระค่าธรรมเนียมในการเข้าชม อันเนื่องมาจากสิทธิบางประการ เช่น ท่านเป็นนักเรียนนักศึกษา หรือมัคคุเทศก์ เป็นต้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 (S.D. = 1.33) ท่านได้ซื้อแพ็คเกจทัวร์เที่ยวชมโบราณสถานหรือแพ็คเกจทัวร์ไหว้พระตามวัดต่าง ๆ ในราคาถูก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 (S.D. = 1.30) ท่านได้รับการช่วยเหลือลดหย่อนภาษีจากรัฐบาล ในการชำระค่าอาหารและที่พักเมื่อเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเลย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 (S.D. = 1.33) ท่านได้รับเงินจากรัฐบาล ในการใช้จ่ายในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวจากบางโครงการ เช่น โครงการ “ชิม ช้อป ใช้” เป็นต้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.19 (S.D. = 1.37) และองค์กรส่งเสริมการท่องเที่ยวมีบัตรกำนัล ในการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเลยให้นักท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 (S.D. = 1.32) ตามลำดับ

แรงจูงใจส่วนบุคคล ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 (S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ท่านต้องการที่จะสัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีประเพณีทางศาสนาเช่นผีตาโขนในอำเภอด่านซ้ายสักครั้ง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 (S.D. = 0.75) ท่านสนใจที่จะศึกษาอารยธรรมของล้านนา ล้านช้างและอยากไปเห็น และสัมผัสให้ได้ ที่วัดศรีคุณเมืองและวัดท่าแขกในอำเภอเชียงคาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 (S.D. = 0.84) ท่านชอบทำบุญไหว้พระอยู่เสมอทุกครั้งที่มีโอกาสในทุกสถานที่ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 (S.D. = 0.89) และมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ท่านสนใจในการท่องเที่ยว ทางวิถีชีวิต เช่น การสัมผัสวิถีชีวิตชุมชน อาหารท้องถิ่นบนถนนคนเดิน และทางชาติพันธุ์ เช่นไทดำบ้านนาป่าหนาด ของอำเภอเชียงคาน เป็นต้น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 (S.D. = 0.91) และท่านเชื่อว่าเมื่อได้ไปนมัสการพระธาตุสังฆะอำเภอท่าลี่แล้วจะเสมือนได้ใกล้ชิดพระพุทธองค์ที่ได้พบนิพพาน อันประกอบด้วย สะอาด สว่าง สงบ ก็คือการปลดความร้อนจากทุกข์เข้าสู่ความสุขอันร่มเย็น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17 (S.D. = 0.88) ตามลำดับ

ทัศนคติและการรับรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 (S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ จังหวัดเลยเป็นสถานที่ ที่มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลาย มีภูมิอากาศที่เย็นสบาย และจังหวัดเลยเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางประเพณีและวัฒนธรรมที่น่าสนใจ ค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.42 (S.D. = 0.68) จังหวัดเลยเป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียงในระดับประเทศด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 (S.D. = 0.67) แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนสถานในจังหวัดเลย เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ร่วมสมัยกับเมืองหลวงพระบางที่เป็นมรดกโลกที่น่าเลื่อมใสศรัทธาและน่า มาชม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 (S.D. = 0.72) และค่าใช้จ่ายที่จ่ายไปกับที่พัก อาหาร กิจกรรม สิ่งอำนวยความสะดวก ระหว่างเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเลยมีความคุ้มค่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 (S.D. = 0.76) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเลย พบว่า ทุกแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเลยมีความพร้อมที่จะรองรับนักท่องเที่ยวให้เป็นจุดหมายปลายทางในการท่องเที่ยวและพักผ่อน เพราะนอกจากคนในท้องถิ่นมีความเป็นมิตรแล้วยังมีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายในรูปแบบในด้านของ ความเชื่อ ศาสนา ประเพณี ชาติพันธุ์ วิถีชีวิต วัฒนธรรมร่วมสมัย โบราณสถานและประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ ทั้งยังสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้หลายช่องทาง รวมถึงการมีค่าบริการที่เหมาะสมในแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้นักท่องเที่ยวเคยเห็นการถ่ายทอดประสบการณ์ในการเดินทางท่องเที่ยวบนพื้นที่โซเชียลมีเดียและจากจากสื่อการท่องเที่ยวอีกหลายรูปแบบ เช่น รู้จักการตกบาตรข้าวเหนียวบนถนนคนเดินและเทศกาลประเพณีผีตาโขนจากองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยรวมถึงการที่นักท่องเที่ยวรู้จักพระธาตุสัจจะและพระธาตุศรีสองรักที่เชื่อว่าเป็นการสร้างขึ้นทดแทนพระธาตุพนมและเป็นสัญลักษณ์ของความรักของไทยกับลาวจาก สำนักงานพื้นที่พิเศษเลย (อพท.5) และนักท่องเที่ยวยังรู้จักพระใหญ่ภูอกจิว สกายวอล์ค ที่เป็นวัฒนธรรมร่วมสมัยในอำเภอเชียงคานจากการประชาสัมพันธ์ของหน่วยราชการ รวมถึงการ ได้รับการช่วยเหลือลดหย่อนภาษีจากรัฐบาลในการชำระค่าอาหารและที่พักเมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวเช่นโครงการ “ชิม ช้อป ใช้” โครงการคนละครึ่ง ทำให้เกิดแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวต้องการที่จะสัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีประเพณีทางศาสนา เช่นผีตาโขนในอำเภอด่านซ้าย สนใจที่จะศึกษาอารยธรรมของล้านนา ล้านช้าง ด้วยการไปเห็นไปสัมผัสให้ได้ที่วัดศรีคุณเมืองและวัดท่าแขกในอำเภอเชียงคาน และสามารถที่จะทำบุญไหว้พระได้ทุกครั้งที่มีโอกาส รวมถึงการท่องเที่ยวทางวิถีชีวิต เช่น การสัมผัสวิถีชีวิตชุมชน อาหารท้องถิ่นบนถนนคนเดิน และทางชาติพันธุ์ เช่น ไทดำบ้านนาป่าหนาด ของอำเภอเชียงคานเป็นต้น และยังเชื่อว่าเมื่อได้ไปนมัสการพระธาตุสัจจะอำเภอท่าลี่แล้วจะเสมือนได้ใกล้ชิดพระพุทธรองค์ที่ได้พบนิพพาน อันประกอบด้วย สะอาด สว่าง สงบ ก็คือการปลดความร้อนจากทุกข์เข้าสู่ความสุขอันร่มเย็น

ด้านทัศนคติและการรับรู้ พบว่า มีระดับความคิดเห็นว่า จังหวัดเลยเป็นสถานที่ ที่มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลาย มีภูมิอากาศที่เย็นสบาย และเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางประเพณีและวัฒนธรรมที่น่าสนใจ เป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียงในระดับประเทศด้านการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม มีแหล่งท่องเที่ยวทาง ศาสนสถานในจังหวัดเลย เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ร่วมสมัยกับเมืองหลวงพระบางที่เป็นมรดกโลกที่น่าเลื่อมใสศรัทธาและนำมาชมรวมถึงค่าใช้จ่ายที่จ่ายไปกับ ที่พัก อาหาร กิจกรรม สิ่งอำนวยความสะดวก ระหว่างเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเลยมีความคุ้มค่า

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรมีการส่งเสริมให้ชุมชนเรียนรู้ รักษาและเตรียมความพร้อมในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม ไว้เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

1.2 ควรสนับสนุนให้สื่อทุกประเภทแนะนำให้นักท่องเที่ยวรู้จักจังหวัดเลยว่าเป็นเมืองที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และศาสนสถานในจังหวัดเลย เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ร่วมสมัยกับเมืองหลวงพระบางที่เป็นมรดกโลก

1.3 ทุกภาคส่วนจะต้องพัฒนา ปรับปรุงข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวอยู่ตลอดเวลาให้เป็นปัจจุบัน

1.4 แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ห่างไกลจากตัวเมืองไม่มีรถโดยสารเข้าถึงภาครัฐควรพิจารณาสนับสนุนและช่วยเหลือผู้ประกอบการในเบื้องต้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการสำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงการให้บริการในทุกๆ ด้านให้สมบูรณ์มากขึ้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวมีการบอกต่อและกลับมาอีกครั้ง

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการใช้ส่วนประสมทางการตลาดมาสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวทุกอำเภอเข้าด้วยกันโดยใช้อำเภอเมืองเป็นจุดหมายปลายทาง

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). *อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสร้างรายได้*. สืบค้น 30 ตุลาคม 2563, จาก <http://www.362.degree.com>.

กรุงเทพธุรกิจ (2560) *ภาคท่องเที่ยวปี 59 ดันรายได้ 17% ของจีดีพี* สืบค้น 23 กันยายน 2563, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/740824>.

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2555). *การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. พิมพ์ครั้งที่ 20 กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ *พัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ* น.94 คน สืบค้น 2 กันยายน 2564, จาก https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422.

ละเอียด ศิลาน้อย. (2558). *วิธีวิทยาการกำหนดกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัยเชิงปริมาณ*. กรุงเทพฯ บางกอกบลูพรินต์.

สำนักข่าวอิสรา (2562) *นักท่องเที่ยวต่างชาติปี 62 โต 4.2% จีนเข้าไทยเฉลี่ย 11 ล้านคน* สืบค้น 23 กันยายน 2564, จาก <https://www.isranews.org/isranews-short-news/84811-tourism.html>.